ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 18.03.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

47.

Zákon

ze dne 5. března 1946

o odstranění křivd a o některých ochranných opatřeních v oboru veřejnoprávního sociálního pojištění.

Prozatímní Národní shromáždění republiky Československé se usneslo na tomto zákoně:

§ 1.

Ustanovení tohoto zákona se vztahují na pojištěnce československé státní příslušnosti.

A. O odstranění křivd.

1. Opatření v důchodovém pojištění.

a) O započtení dob útisku a činnosti v odboji.

§ 2.

(1) Jako doba povinného pojištění se započítává:

a) doba omezení osobní svobody pro národní, politický nebo rasový útisk (v dalším útisk),

b) doba činnosti v jednotkách domácího odboje, v partyzánských oddílech a v zahraničním odboji, avšak jen potud, pokud trvala déle než 28 dnů.

(2) Doba uvedená v odstavci 1 se započte:

a) u osob, které před touto dobou byly již pojištěny, byly-li jejich nároky z pojištění (čekatelství) zachovány 29. září 1938 nebo později před dobou uvedenou v odstavci 1; nebyly-li zachovány, započte se tato doba jen tehdy, vstoupí-li tyto osoby do zaměstnání, zakládajícího pojistnou povinnost, do 31. prosince 1946,

b) u osob, které dosud nebyly pojištěny, vstoupí-li do zaměstnání, zakládajícího pojistnou povinnost, do 31. prosince 1946, u studentů škol středních, odborných a vysokých nebo jim na roveň postavených do 6 měsíců po skončení studií.

(3) Započtení se provede:

a) v případech odstavce 2, písm. a) u posledního nositele pojištění před dobou uvedenou v odstavci 1, a to ve třídě (pensijním základě) odpovídající - odpovídajícím - započitatelným požitkům (výdělku), jež by v den účinnosti tohoto zákona náležely pojištěnci podle všeobecných platových úprav nebo zvláštních služebních smluv, není-li takových platových úprav nebo zvláštních služebních smluv, může je nahraditi potvrzení jednotné odborové organisace o výši platu, kterého by byl zaměstnanec dosáhl v den účinnosti tohoto zákona,

b) v případech odstavce 2, písm. b) u prvního nositele pojištění, a to ve třídě (pensijním základě), v níž (v němž) bude pojištěnec zařaděn při vstupu do pojištění.
V provisním pojištění se od 1. dubna 1943 vychází v případech písm. a) ze započitatelného výdělku tam uvedeného, v případech písm. b) z prvního započitatelného výdělku. Za každý takto započtený příspěvkový měsíc před 1. dubnem 1943 činí zde roční zvyšovací částka 18 Kčs; konal-li pojištěnec bezprostředně před dobou uvedenou v odstavci 1 podstatně hornické práce, 22 Kčs. Na Slovensku činí roční zvyšovací částka 10 Kčs.

(4) Započtení podle předešlých ustanovení nelze provésti, pokud se tato doba započte ve státním nebo jiném veřejnoprávním pensijním zaopatření.

(5) Pokud se doba započtená podle předešlých ustanovení časově kryje s dobou povinného nebo dobrovolného pojištění, počítají se tyto doby pro čekací dobu, zachování čekatelství a pro podmínky dobrovolného pojištění toliko jednou. Při tom předchází:

a) povinné pojištění dobrovolnému pojištění,

b) pensijní pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách provisnímu pojištění a obě tato pojištění invalidnímu a starobnímu pojištění.

(6) Pojistné za dobu započtenou podle předešlých ustanovení uhradí stát. Podrobnosti upraví ministr ochrany práce a sociální péče v dohodě s ministrem financí.

(7) Dobrovolné pojištění podle § 28 vládního nařízení ze dne 19. prosince 1940, č. 96 Sb. z r. 1941, o přestupech v sociálním pojištění (zaopatření), provedené za dobu uvedenou v odstavci 1, se ruší započtením této doby ve státním nebo jiném veřejnoprávním pensijním zaopatření. Pojistné se vrátí s úrokem plátci.

b) O nucených přestupech.

§ 3.

(1) Byl-li pojištěnec pro útisk nucen vystoupiti ze zaměstnání zakládajícího pojistnou povinnost pensijního pojištění a vstoupiti do zaměstnání zakládajícího pojistnou povinnost jiného odvětví důchodového pojištění, provede se pojištění za dobu tohoto jiného zaměstnání u posledního nositele pensijního pojištění. Ke snížení započitatelných požitků se při tom nepřihlíží. Nositel invalidního a starobního nebo provisního pojištění odvede zapravené pojistné a přijatou převodní částku s úroky nositeli pensijního pojištění. Nastal-li již pojistný případ, jdou částky vyplacené na dávkách k tíži nositele pensijního pojištění.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně pro nucené přestupy z pojištění provisního do pojištění invalidního a starobního a pro nucené přestupy z pojištění u náhradních ústavů nebo u nositelů pojištění podle § 3 zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách nebo z pojištění podle § 124 téhož zákona do pojištění u Všeobecného pensijního ústavu, nebo na Slovensku z pojištění na vyšší dávky.

(3) Rozdíl pojistného, zvyšovací taxy a sanační příspěvky uhradí zaměstnavatelé pojištěnce z doby útisku. Za neuhrazené částky ručí tito zaměstnavatelé společně a nerozdílně se zaměstnavatelem, v jehož službách došlo k změně pojistné příslušnosti.

c) O opatřeních v nadlepšovacích zařízeních.

§ 4.

(1) U pojištěnců, jimž pro útisk zaniklo připojištění uhrazované běžnými příspěvky, započte se doba tím ztracená. Úhrada se provede jednorázovou prémií, stanovenou na podkladě platných připojišťovacích sazeb, kterou uhradí zaměstnavatelé pojištěnce z doby útisku v poměru částek

vyplacených pojištěnci na mzdě. Za neuhrazené částky ručí tito zaměstnavatelé společně a nerozdílně se zaměstnavatelem, v jehož službách došlo k zániku připojištění.

(2) U zaměstnanců, jimž pro útisk zaniklo členství u příplatkového ústavu podle § 119 zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, nebo účastenství u nadlepšovacích pensijních zařízení podle § 121 uvedeného zákona, nebo podle § 258 zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, se při vyměření dávek postupuje tak, jako kdyby k zániku členství (účastenství) nebylo došlo.

§ 5

Ustanovení §§ 3 a 4 se nepoužije, jestliže a pokud újmy na pojištění byly aspoň v téže míře již odstraněny podle dosavadních předpisů.

d) O čekací době.

§ 6.

Nastala-li invalidita nebo smrt následkem účasti na boji za svobodu nebo následkem útisku, považuje se čekací doba za dokončenou ve třídě (pensijním základě, výdělku) podle § 2, odst. 3. Byl-li v takovém případě pojištěnec pojištěn v několika odvětvích důchodového pojištění, považuje se čekací doba za dokončenou u hlavního nositele pojištění. Hlavním nositelem pojištění je zúčastněný nositel pensijního pojištění a není-li ho, zúčastněný nositel provisního pojištění.

e) O vzniku nároku na důchody.

§ 7.

Nastala-li invalidita nebo smrt následkem účasti na boji za svobodu nebo následkem útisku, vzniká nárok na důchod dnem, kdy nastala invalidita nebo úmrtí. Nelze-li den úmrtí zjistiti, vzniká nárok na důchod pozůstalých dnem, kdy podle poslední zprávy pojištěnec ještě žil; není-li takových zpráv, vzniká nárok na důchod pozůstalých dnem zatčení nebo jiné rozhodné události (opuštění bydliště a pod.).

f) O zachování nároků.

§ 8.

Promlčecí lhůty stanovené pro nároky z veřejnoprávního důchodového pojištění osob, na něž se vztahuje § 2, a jejich oprávněných rodinných příslušníků, se staví ode dne, kdy nastaly skutečnosti uvedené v § 2, do 31. července 1947.

2. Opatření v úrazovém pojištění.

§ 9.

Promlčecí lhůty stanovené pro nároky na dávky z úrazového pojištění osob, na něž se vztahuje § 2, a jejich oprávněných rodinných příslušníků, se staví ode dne, kdy nastaly skutečnosti uvedené v § 2, do 31. července 1947.

3. Opatření v nemocenském pojištění.

§ 10.

(1) Závisí-li poskytování dávek nemocenského pojištění na uplynutí určité doby pojištění (čekací doba), započítává se do ní doba uvedená v § 2, odst. 1.

(2) Promlčecí lhůty stanovené pro dávky z veřejnoprávního nemocenského pojištění osob, na něž se vztahuje § 2, a jejich oprávněných rodinných příslušníků, se staví ode dne, kdy nastaly skutečnosti uvedené v § 2, do 31. července 1946.

B. O započtení některých zvláštních dob v důchodovém pojištění.

§ 11.

(1) Jako doba povinného pojištění se započítává doba t. zv. nouzové služby, technické nouzové služby, protiletecké služby, technické nouzové pomoci a nouzové služby při zákopových pracích, byly-li tyto služby konány v zemi České nebo Moravskoslezské. Vláda se zmocňuje, aby v dohodě se Slovenskou národní radou provedla úpravu započtení obdobných služeb, konaných na Slovensku, pokud by jí bylo třeba.

(2) Doba uvedená v odstavci 1 se započte:

a) u osob, které měly v den vstupu do uvedených služeb zachovány nároky z pojištění (čekatelství), u posledního nositele pojištění před touto dobou,

b) u ostatních osob u prvního nositele pojištění, vstoupí-li do zaměstnání zakládajícího pojistnou povinnost do 31. prosince 1946. U studentů škol středních, odborných a vysokých nebo jim na roveň postavených do 6 měsíců po skončení studií.

(3) Započtení se provede:

a) v případech odstavce 2, písm. a) ve třídě (pensijním základě), v níž (v němž) byl pojištěnec před nastoupením služeb zařaděn, nejméně však podle započitatelných ročních požitků (ročního výdělku) 18.000 Kčs,

b) v případech odstavce 2, písm. b) ve třídě (pensijním základě), v níž (v němž) bude pojištěnec zařaděn při vstupu do pojištění.
V provisním pojištění se od 1. dubna 1943 vychází v případech písm. a) z posledního započitatelného výdělku před nastoupením služeb, nejméně však z ročního výdělku 18.000 Kčs, v případech písm. b) z prvního započitatelného výdělku.

(4) K započtení podle předešlých ustanovení nedojde,

a) pokud pojištěnec v době uvedené v odstavci 1 byl již aspoň rovnocenně povinně pojištěn,

b) pokud tato doba se započte ve státním nebo jiném veřejnoprávním pensijním zaopatření.

(5) Započtením doby podle předešlých odstavců ruší se dosavadní povinné pojištění za tutéž dobu. Nastal-li pojistný případ, jdou částky vyplacené na dávkách k tíži nositele pojištění, který je po započtení příslušným.

(6) Ustanovení § 2, odst. 5 platí obdobně.

(7) Pojistné za dobu započtenou podle předešlých odstavců, uhradí stát. Na tuto úhradu se zúčtuje pojistné z pojištění, zrušených podle odstavce 5. Podrobnosti upraví ministr ochrany práce a sociální péče v dohodě s ministrem financí.

C. O ochraně osob povolaných k vojenské službě.

1. V důchodovém pojištění.

§ 12.

Jako doba povinného pojištění se započítává též doba presenční služby vojenské nebo jí rovnocenné služby, výjimečné činné služby vojenské a cvičení ve zbrani (cvičení služebního) pokud tyto služby (cvičení) byly konány po skončení doby nesvobody. Ustanovení § 11, odst. 2 až 4 platí

obdobně. Pojistné uhradí stát úhrnkovým penízem, který určí ministr ochrany práce a sociální péče v dohodě s ministry národní obrany a financí.

2. V nemocenském pojištění.

§ 13.

(1) Osoby, povolané k vojenské presenční nebo jí rovnocenné službě, k cvičení ve zbrani (cvičení služebnímu) a k výjimečné činné službě vojenské, mají nárok na dávky rodinného pojištění a na pohřebné za příslušníky rodiny.

(2) Dávky podle odstavce 1 poskytuje nositel nemocenského pojištění, proti němuž měla oprávněná osoba nárok při povolání k vojenské službě. Není-li takového nositele, poskytuje dávky okresní nemocenská pojišťovna, v jejímž obvodu bydlí příslušníci rodiny.

(3) Nárok na plnění podle odstavce 1 počíná dnem povolání k vojenské službě a končí tři týdny po propuštění ze služby, po případě dřívějším vstupem do zaměstnání podléhajícího nemocenskému pojištění.

(4) Náklady uhrazuje stát čtvrtletně pozadu úhrnkovým penízem, který stanoví ministr ochrany práce a sociální péče v dohodě s ministry národní obrany a financí.

D. O odstranění příkrostí.

§ 14.

Ministr ochrany práce a sociální péče se zmocňuje, aby učinil opatření k odstranění příkrostí, které by se vyskytly při provádění tohoto zákona, zejména, pokud by šlo o studující středních, odborných, vysokých nebo jim na roveň postavených škol nebo o osoby, jimž útiskem bylo zabráněno vstoupiti do zaměstnání odpovídajícího jejich předběžnému školení a vzdělání.

E. O řízení při uplatňování nároků.

§ 15.

(1) Opatření podle ustanovení §§ 2 až 13 se provedou na návrh pojištěnců nebo oprávněných rodinných příslušníků. U osob, které nebyly dosud pojištěny, jest návrhy podati do dvanácti měsíců po vstupu do zaměstnání, zakládajícího pojistnou povinnost; u ostatních osob do 31. července 1947, jde-li však o započtení doby služby podle § 12, do dvanácti měsíců po skončení této služby.

(2) Návrh podaný u nepříslušného nositele pojištění postoupí se neprodleně nositeli příslušnému. Navrhovatel se o tom uvědomí. Lhůta se považuje za zachovánu, byl-li návrh podán včas i u nepříslušného nositele pojištění.

(3) Oprávnění jsou povinni předložiti doklady potřebné k rozhodnutí o jejich nároku.

Ustanovení prováděcí.

§ 16.

(1) Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. června 1945.

(2) Předpisy, které upravují věci, na něž se vztahuje tento zákon, pozbývají platnosti (používatelnosti) dnem jeho účinnosti.

(3) Tento zákon provede ministr ochrany práce a soc. péče v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.